

Vlaamse overheid
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Graaf de Ferrarisgebouw
Koning Albert II-laan 20, bus 8
1000 BRUSSEL
tel: 02/553.80.79 fax: 02/553.80.75

Plan-MER-Verslag

Goedkeuring milieueffectrapport

Plan:

Langetermijnvisie voor het Vlaamse zeehavenbeleid

Initiatiefnemer:

MOW – afdeling Water- en Havenbeleid

**Koning Albert II-laan, bus 5
1000 BRUSSEL**

8 mei 2006

PLMER-0005-GK

1 Inleiding

De doelstelling van de Langetermijnvisie is een visie te ontwikkelen over de rol van de Vlaamse overheid in het zeehavenbeleid. De langetermijnvisie is geen juridisch bindend plan, het is een beleidsplan dat eerder te beschouwen is als een beleidsvoornemen, bedoeld als kader voor de ontwikkelingen van toekomstige concrete zeehavengerelateerde beleidsplannen/-programma's.

De besluiten en beleidsaanbevelingen van de Langetermijnvisie zijn gestructureerd volgens vijf ankerthema's, verder onderverdeeld in vijftien beleidsstrategieën. Per beleidsstrategie worden een aantal acties geformuleerd, dertig in totaal.

Opdrachtgever voor de opmaak van deze visie is het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling Vlaamse Autoriteit, die deze opdracht ook coördineerde. Van bij de aanvang in 2002 en de eerste stappen in het proces die leidden tot een visie op hoofdlijnen werd aandacht gegeven aan mogelijke milieueffecten van de beleidsmaatregelen.

Op basis van deze beleidsvisie op hoofdlijnen werd een kennisgevingnota opgesteld, die de inhoud voor verder onderzoek aangeeft. Na de volledigverklaring op 7 juni 2004 door de afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid (Cel Mer) volgde de ter inzage legging en de inspraakronde, wat resulteerde in richtlijnen voor het MER. Met dit goedkeuringsverslag wordt de milieueffectrapportage ook formeel afgerond.

De decretale verplichting tot de opmaak van een plan-MER geldt sinds 21 juli 2004. Omdat deze Langetermijnvisie voldoet aan de criteria van de bijlage I van het decreet van 18 december 2002 tot aanvulling van het decreet van 15 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (het zogenaamde mer/VR-decreet) werd ervoor gekozen een plan-MER op te stellen.

2 Voorgenomen plan en alternatieven

art.4. 2. 7. §1, 1°, a) t.e.m. d)

De Langetermijnvisie wil middels vijf groepen van beleidsstrategieën (“ankerthema’s”) de doelstellingen van het streefbeeld voor het Vlaams zeehavenbeleid bereiken; deze doelstellingen hebben betrekking op economische waarden, sociale waarden en ecologische waarden.

De vijf ankerthema’s zijn:

- De interne werking van het overheidsbeleid ten aanzien van de zeehavens optimaliseren.
- Pro-actief inspelen op Europees beleid.
- Synergie tussen (zee)havenactiviteiten en logistieke activiteiten.
- Zeehavens inschakelen in de bevordering van milieuvriendelijker goederenvervoer en goederenverwerking.
- Zeehavens inschakelen in de kenniseconomie.

Na de inleiding met ook opgave van doel en opzet van de langetermijnvisie gaat deel 1 van het MER verder in op deze opbouw en geeft de dertig acties die binnen de ankerthema’s worden beschouwd. Hier legt het MER ook de relatie met andere relevante beleidsplannen. In de eerste plaats zijn hier ook de strategische plannen voor de zeehavens (Antwerpen, Brugge, Gent en Oostende) van belang. Gelijkend zijn dat het alle instrumenten zijn van het gewestelijk havenbeleid, verschillend is de scope: ruim en algemeen voor de langetermijnvisie, geografisch afgebakend en concreter voor de strategische havenplannen. Het mag duidelijk zijn dat er zeker in een relatie bestaat tussen beide niveau’s. In het kader van dit MER lag dit voornamelijk in het gebruik van informatie uit de strategische plannen, maar de vraag blijft of dit planMER (als onderdeel van de langetermijnvisie) ook niet informatie kan leveren naar de strategische plannen (in zoverre nog niet afgerond).

Er zijn geen alternatieven op het niveau van de beleidsvisie ontwikkeld. Wel wordt een gewenst ‘toekomstbeeld 2030’ afgezet tegen een ‘nulalternatief’ d.w.z. een situatie waarin de beleidsstrategieën niet zouden worden uitgevoerd en enkel de autonome en bestaande (lopende) gestuurde ontwikkelingen in rekening zijn te brengen.

Voor één geval onderzoekt het MER ook een variant op de beleidsstrategieën: in functie van de manier waarop de logistieke sector zich ruimtelijk uitbreidt, komen twee ruimtelijk-economische ontwikkelingsscenario’s meer in detail aan bod.

3 Juridische en beleidsmatige context

art.4.2.7.§ 1, 1° e

Het MER groepeert per categorie de juridisch-beleidsmatige context (deel 3) . Per randvoorwaarde wordt aangegeven of deze al dan niet relevant is en wordt voor de toelichting en uitwerking verwezen naar het disciplineonderzoek. De beste uitwerking gebeurt onder Lucht.

Voor een aantal randvoorwaarden is daar inderdaad de nodige toelichting terug te vinden, voor andere (bvb met betrekking tot de categorie natuurbeleid) ontbreekt die echter.

4 Milieueffectenevaluatie

4.1 Algemene methodologische aspecten

art.4.2.7.§ 1,2°, a

In tabel IV.1.1. (p.70) geeft het rapport aan welke van de in het mer/VR decreet vermelde milieudomeinen voor dit planMER relevant zijn en waar in het rapport deze terug te vinden zijn. De belangrijkste effecten, die per discipline aan bod komen, hebben betrekking op: ruimtelijke aspecten, mobiliteit, lucht en geluid.

In een gemeenschappelijk deel komen de overige milieuaspecten aan bod: bodem, water, landschap en fauna/ flora (weliswaar in de niet-technische samenvatting onder ‘belangrijke milieueffecten’ gecategoriseerd): het rapport is hier met andere woorden niet steeds consequent in haar beoordeling van welke milieudomeinen nu weinig relevant (volgens tabel IV.1.1) zijn. Veiligheid komt als afzonderlijk deel aan bod.

Het is te begrijpen dat gezien het schaal- en abstractieniveau enkel voor een beperkt aantal milieudomeinen (mobiliteit en daarmee samenhangend lucht en geluid) de effecten kwantitatief zijn besproken en verder dikwijls op basis van expertenoordeel. Bovendien is de langetermijnvisie niet ruimtelijk situeerbaar, wat uiteraard zijn impact heeft op de gehanteerde methodieken en beoordelingssystemen.

Anderzijds betekent een op expertenoordeel gebaseerde evaluatie niet dat er geen achterliggende criteria zijn; deze waren wel nog in de kennisgeving opgenomen maar ontbreken hier. Zonder deze achterliggende criteria blijven uitspraken of afwegingen dikwijls ondoorzichtig.

Een korte beschouwing met betrekking tot grensoverschrijdende effecten wordt eveneens gegeven in 4.2.

De impactmatrix in 4.3. is eerder een (zeer) beknopt overzicht van de impact per actie. De verdere delen geven dan eerder de milieu-impact op het niveau van de visie/ beleidsstrategieën, waar naargelang relevantie hier en daar dieper wordt ingegaan op specifieke acties.

4.2 Huidige situatie en referentiesituatie

art.4.2.7.§ 1,1°, f

De huidige situatie is de situatie 2003. Voor een beoordeling van de milieueffecten worden overeenkomstig de kennisgevingsnota/ de richtlijnen als referentiejaar genomen 2010, 2020 en 2030 (als planhorizon) en dit voornamelijk in functie van mobiliteit en lucht en geluid. Voor de overige milieudomeinen is deze aanpak niet steeds even consistent gehanteerd of is het soms niet duidelijk welk het referentiejaar is. Mogelijk varieert dit naargelang de evaluatie kwantitatief gebeurde dan wel eerder kwalitatief: nochtans geldt ook voor deze laatste dat er referentiejaar zijn te hanteren (weliswaar met een minder strikt belang).

4.3 Milieueffecten en maatregelen

art.4. 2. 7. §1, 2°, a, b, c

Voor de meest relevante milieudomeinen komen aan bod: juridisch en beleidsmatig kader, afbakening studiegebied, referentiesituatie, beschrijving en beoordeling van de milieueffecten en milderende maatregelen. Voor de overige minder relevante milieudomeinen (bodem, water, landschap (relevant volgens tabel?) en natuur (relevant volgens tabel?)) geeft het rapport een beknopte bespreking. De twee ruimtelijk-economische ontwikkelingsscenario's (A en B) zijn best toegelicht onder Ruimtelijke aspecten, in het bijzonder onder 4.5 (p.91 en verder). Afhankelijk of het tweede scenario vrij autonoom gebeurt (B1) of gestuurd (B2) onderscheidt het MER onder B twee varianten.

Algemeen voldoet deze milieueffectenevaluatie voor de langetermijnvisie. Soms kon meer aandacht worden gegeven aan de doorwerking tussen verschillende milieudomeinen. Zo bijvoorbeeld lijkt het alsof Mobiliteit door het voorstel van een tijdige uitvoering van een aantal infrastructuurwerken als milderende maatregel (p. 126) mogelijke milieueffecten afwentelt naar andere milieudomeinen (natuur, landschap, wonen...). Wellicht was hier een meer diepgaande analyse aangewezen.

5 Leemten in de kennis

art.4.2.7.§ 1,3°

Het rapport deelt de leemten in de kennis in naargelang deze betrekking hebben op de beleidsvisie, de inventaris of de methode en geeft op die wijze invulling aan de richtlijnen.

6 Integratie en eindsynthese

art.4.2.7.§ 1,2°, d en e

De resultaten van het onderzoek worden per discipline besproken. Dit hoofdstuk bevat zeker de voornaamste informatie maar de opbouw had helderder gekund. Grofweg is onderscheid te maken tussen de afweging van de beide ruimtelijk-economische scenario's, de evaluatie van de visie/ beleidsstrategieën rond de cluster mobiliteit/lucht/geluid (voor de effectgroepen: toename haventrafieken/ hinterlandverkeer en heroriëntering van de goederenstromen) en de evaluatie van de individuele acties in functie van de relevante disciplines.

De eindsynthese gaat in het bijzonder ook in op de afweging van de twee ruimtelijk-economische (ontwikkelings)scenario's (zie ook tabel VI.1). Tenslotte geeft het MER ook per ankerthema enkele aanbevelingen.

7 Niet-technische samenvatting

art.4.2.7.§ 1,4°

Vooraan in het MER is de niet-technische samenvatting opgenomen. Dit geeft een overzicht van de voornaamste delen van het onderzoek. Zoals het MER in het algemeen – en allicht mede door het hoge abstractieniveau van het plan en het effectenonderzoek- blijft ook deze samenvatting niet eenvoudig toegankelijk. Het vermijden van vakjargon, afkortingen was toch een minimum geweest (een verklarende woordenlijst ontbreekt eveneens).

8 Besluit

Gelet op wat voorafgaat wordt het plan-MER voor de Langetermijnvisie voor het Vlaamse zeehavenbeleid goedgekeurd.

8 mei 2006,

,

Jean-Pierre HEIRMAN
Secretaris-generaal
Department Leefmilieu, Natuur en Energie